

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับภัยพิบัติ และการบริหารจัดการภัยพิบัติ (2) ความพร้อมและการเตรียมความพร้อมในการรองรับกับภัยพิบัติ ที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย (3) แนวทาง วิธีการ ในการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมบริหารจัดการภัยพิบัติ และ (4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมบริหารจัดการภัยพิบัติ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 420 คน การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ ไคสแควร์ (Chi - Square) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05 ซึ่งประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป spss สำหรับ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ผลในรูปของการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลของการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดภัย ความหมายของภัยพิบัติ ประเภทของภัยพิบัติ แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในระดับบุคคลให้กับตนเอง เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และขาดความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการภัยพิบัติ
2. ประชาชนไม่มีการเตรียมความพร้อม ทำให้ขาดศักยภาพที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้น ขณะเดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีการให้ความรู้กับประชาชนเพื่อให้เกิดความพร้อมและสามารถรับมือกับภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นได้
3. ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรม และการฝึกซ้อมแผนการบริหารจัดการภัยพิบัติจะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้น
4. ประชาชนมีความต้องการจะเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา แต่พบข้อจำกัดคือ ประชาชน ยังไม่มีศักยภาพเพียงพอในการที่จะเข้าไปร่วมในการแก้ปัญหานั้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

5. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ ในขณะที่อายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ

6. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 และ 3 พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติ และการเตรียมความพร้อมในระดับบุคคลไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ

1. หน่วยงานภาครัฐควรที่จะมีการศึกษาถึงความต้องการ และความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในแต่ละพื้นที่เสี่ยงภัย พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้ประชาชนมีความพร้อม ด้วยวิธีการฝึกอบรมให้ความรู้ และการฝึกซ้อมการบริหารจัดการภัยพิบัติ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องส่งเสริม ให้ประชาชนได้รับทราบถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการภัยพิบัติ ทั้งในเรื่องของการวางแผนการป้องกัน และการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยที่อาจเกิดขึ้นกับท้องถิ่นที่ตนเองอาศัย

ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของประชาชน

1. ประชาชนจะต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมระดับบุคคลในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยพิบัติ และจะต้องเร่งสร้างเครือข่ายในระดับชุมชนให้เกิดความพร้อมในการร่วมกันสร้างแนวทางปฏิบัติสำหรับการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาภัยร่วมกัน พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

2. ประชาชนต้องมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภัยพิบัติอย่างต่อเนื่อง เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ ช่องทางการติดต่อประสานงาน หรือการอบรมให้ความรู้ และการฝึกซ้อมแผนอย่างต่อเนื่อง